

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concursuri, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Să ne prețuim pământul.

În încăerarea generală ce a cuprins pământul bătrânului nostru continent, moartea e atât de efină! Liste întregi cu numele eroilor căzuți și îngropați în țeri streine lasă tiparele oficiale și se abat până și în casele cele mai umile din diferitele colțuri ale țării spunând tuturor că dincolo de hotarele țării noastre moartea e marfa cea mai efină. Să cheltuesc vieți scumpe nouă și se trimit altele să ia locul celor stânse. Cu toată sgârzenia comandanților se cheltuesc cu însuflețire, căci ele se dau în schimbul celei mai mari valori: a gliei părinților noștri, care vrem să rămâie a noastră. Iar pentru ajungerea acestui scop nu este nimic destul de prețios ce nu am da cu însuflețire. Pământul strămoșilor noștri îl cumpărăm din nou cu atâtea vieți mărunte și marea lui valoare a efinut moartea.

Căci nu este așa cum cred dușmanii noștri. Pământul acesta nu poate fi și al lor; el este al nostru și numai al nostru. El este concrescut cu firea noastră, el ne-a fost leagănul și dădătorul de viață, din ale lui sucuri s'a întărit poporul nostru. O lege naturală ne spune că caracterul unui popor e asemenea ținutului în care locuiește. Caracterul poporului locuitor la șes este altul decât al poporului locuitor între munți, sau între dealuri; altă e firea poporului transportat de corăbii pe spatele mării învecinate și iarăși alta e firea păstorilor visători din vârfurile munților. Nu atât ocupația diferită, ce trebuie să o exercite în un loc oarecare, este ceea ce impregnează în suflet caracterul, ci împrejurimea, care lasă ceva din măreția ei, este forma, suprafața pământului țării în care ne aflăm.

În ținutul locuit de noi s'a format în cursul miilor de ani caracterul poporului nostru așa de mult, încât astăzi ori unde ar călători, țaranul nostru duce cu el dorul de pământul acesta în care s'a născut. Chiar și dacă ajunge în un loc în care lupta pentru traiu e mai ușoară, și chiar și dacă nu are legături cu oamenii de cari s'a despărțit, el se reîntoarce să revadă plaiurile sau cum zice așa de scurt cântecul poporal:

»Să văd frunza și iarba
Cum mai e în țara mea«.

Țaranul nostru chiar și când emigrează nu este pribeag el se duce numai să-și câștige cele de lipsă pentru traiu, dar totdeauna cu gândul că se reîntoarce cât mai curând acasă, pribegește numai dorul lui. Este același caz, care se arată și la alte popoare, cari sunt concrescute cu pământul pe care trăesc. Chinezii, cari de mii de ani au crescut și au trăit în pământul imperiului Chinezesc, ajungând ca »culii« în America muncesc să se îmbogățească și să se reîntoarcă cât mai curând iarăși acasă. Muncitori stăruiți și înțelegători cum sunt, — ca și țaranii noștri, — ei dau un prețios element de muncitori falnicilor din Statele unite, în cari nu sunt văzuți bucuroși tocmai pentru dragostea lor față de țara mamă. Vremea miilor de ani, petrecută în unul și același loc, s'a întipărit în inimile lor și îi chiuma acasă.

Dar pentru noi pământul e de două ori mai prețios. În sărăcia lui s'a oțelit acest neam, și ori câte popoare au trecut peste plaiurile noastre ele nu s'au putut așeză la noi, am putea zice fiind că nu i-a primit pământul, și ele nu s'au putut obicinui cu sgârzenia lui, de a plăti cu multă sudoare tot ce el ne dă în schimb. Acest pământ va fi totdeauna al nostru, precum al nostru a fost până acum.

Să-l prețuim! Nici o jertfă nu este destul de mare ca el să fie și mai departe al nostru, numai al nostru. Furia cu care se isbesc armele e un imn adus dragostei noastre de pământ, un imn al celui mai curat și mai cald patriotism. Să o știe aceasta toți: și bătrânii cari și-au umezit ochii văzând că nepoții pleacă la războiu, și mamele cari plâneau ca după mort pe fiii lor plecați spre granițele țării și să o știe aceasta și copiii, cari poate nu vor înțelege de ce nu se mai mai întorc părinții lor, cari prin viața proprie au scumpit și mai mult prețul acestui pământ care este și va fi al nostru; până când va fi lumea.

Învățați în școale să ne prețuim pământul!

(S.)

Predică

la duminica a 4-a din post.

„Și aveă duh mut“.

Iubiților ascultători!

În sfânta evanghelie de azi ni se istorisește o minune a puterii și îndurării D-zeesti. Un om oarecare a adus la Isus pe fiul său, care aveă Duh mut și ori unde-l apucă pe el îl frângeă și copilul făcea spume și crășneă din dinți și se uscă. Ce nefericită eră starea acestui copil mut. Dar acest copil nu eră mut dela natură, ci d'avolul care intrase în el, acela l'a amuțit, acela i-a legat limba ca să nu poată vorbi și el stăpânit de diavolul nu puteă împărtăși altora lipsele sale atât trupești cât și sufletești, nu puteă cere ajutor în nici un năcaz al său.

Acest caz trist se repețește cu mulți oameni din ziua de azi și dintre noi. În inimile multor oameni se încuibă și acum diavolul, care după ce li duce la păcat, când aceștia merg la mărturisire le leagă limba ca să nu spună toate păcatele sale pentru deslegare. Despre aceasta, adecă despre tănuirea păcatelor voesc să vă vorbesc, ca toți aceia cari pătimiti de aceasta boală să cunoașteți primejdia în care vă aflați și prin mărturisire curată și umilită în aceste zile de pocăință să vă întoarceți la D-zeu din toată inima și din tot sufletul vostru. Vă rog să mă ascultați!

Diavolul este un dușman cumplit a tot ce este sfânt, atot ce este spre mărirea lui D-zeu și spre mântuirea omului, umbă neîncetat în jurul nostru ca să ne poată prinde în ghieră, dar neputând strică lui D-zeu, năvălește asupra omului care este chipul și asemănarea lui D-zeu. Viața este o călătorie spre cer, spre patria noastră vecinică, iar diavolul este lotrul care ne stă în cale căutând să ne răpească aceia ce avem mai scump, adecă sufletul și așa să ue despartă de D-zeu și să ne ducă în împărăția lui cea întunecoasă. Spre a-și ajunge scopul acesta, el nu se sparie de nimic nu se ostenește, ci pândește neîncetat în urma noastră aruncându-ne la fiecare pas cursele sale, cursă în beaturi și mănăcări, în cugete și vorbe.

Dar diavolul pe lângă toate acestea este și fricos întocmai ca furul de noapte și nu se teme de nimic mai mult decât de aceia că va fi dovedit, aceea ni-zuința lui de a ținea pe omul prins în legăturile sale, nicăiri nu este atât de încordată ca la s. taină a mărturisirii știind el că ori ce păcat la care l'a îndemnat, dacă și-l mărturisește omul cu părere de rău se șterge.

Diavolul, care pândește ca un fur îndată ce vede că omul vrea să se întoarcă cu umilință cătră făcătorul său, cătră D-zeu, își reculege toate puterile ca să impedece acest propus mântuitor însuflându-i rușine și frică ca să se rușineze de a-și mărturisi înaintea preotului păcatul său de care nu s'a rușinat când l'a făcut, ca să retacă să ascundă păcatul, care însă se va descoperi la județul cel mare și care ar fi rămas ascuns dacă l-ar fi mărturisit la timpul său. Așa face diavolul, el când vrea să atragă pe cineva în ghiarele sale îi i-a rușinea și frica iar după ce l'a atras i-o dă iarăși înapoi ca să nu se rușineze înaintea preotului să se mărturisească strâmb și să piară, strâmb mărturisind, în păcatele lui. Sf. Ioan gură de aur zice că „diavolul face cu păcătosul întocmai cum ar face cineva cu un ostaș, dacă i-ar luă sabia când ar trebui să se apere în contra dușmanului și dându-i-o iară când ar vrea să se sinucidă“.

Așa dar diavolul prin aceea că-l face să-i fie rușine de a-și mărturisi păcatele duce pe om în păcatul cel mai mare. Căci ce păcat este mai mare decât de a profană tainele așezate de însuși Mântuitorul nostru?

Taina mărturisirii este așezată de Mântuitorul și și cel mai păcătos încă se iartă, dacă se pocăește și-și mărturisește cu părere de rău păcatele.

Dar acela care va retăcea unul sau mai multe păcate când se mărturisește cu ce drept va așteptă iertare? Că zice profetul Isaia „Vai! mie, pentru că am tăcut“. Vai va fi tuturor acelor cari mărturisindu-se nu-și spun toate păcatele, cu voia de înșelă pe D-zeu, care știe însă gândul tuturor așa încât nu-l poate nimenea înșelă. Toți aceia cari în loc să se apropie de binefăcătorul lor tot mai tare să depărtează de el și așa se fac dușmani ai lui D-zeu și asupra lor își atrag osânda de veci.

Și acum vă îndemn iubiților ascultători ca să vă mărturisiți păcatele de ale spune toate și nu vă lăsați conduși de diavolul de acel dușman al omeniei dela care nu putem așteptă nimica bun, ci numai rău. Alungați-l din sufletul vostru ca să putem ajunge în împărăția cerurilor în acel loc unde sunt toți cei aleși și chemați pentruca să o moștenească. Amin.

Petru Paul.

Cuvânt paranețic.

Multe datorințe are omul în lume și pe toate trebuie, să le împlinească, dacă vrea să-și petreacă viața în cinste și să nu i-se zică, că a trăit, ca un trântor. Dar cel ce își împlinește, tot ce este dator a face, are întotdeauna mulțumire și liniște sufletească. Una dintre datorințele celea mai mari, ce le are omul, ca tată în familie, este creșterea cea bună a copiilor săi, pentrucă o creștere luminată, o creștere în obiceiuri bune este rădăcina tuturor bunurilor într'o familie. „Ea ne dă pe adevărații fii ai bisericii, ea dă părinților pe fii spriginiti și țării pe cei mai inimoși și aprigi apărători“. Părintele, care nu-și împlinește aceasta datorință este, ca și economul rău, care lasă, să crească spini în ogorul său. Să vedem dar ce trebuie să știe și să facă un părinte, ca să aibă copii buni spre binele și liniștea sa.

Sfânta Scriptură ne spune, că prorocul Ilisie suindu-se odată pe o colină l-a întâmpinat o ceată de copii mici, cari văzându-l bătrân, gârbov și pleșuv, începură al batjocuri. El să mânia și-i blăstămă în numele Domnului. După ce se depărtă puțin, eșiră doi urși din pădurea vecină și sfășiară vr'o 40 de copii. Vă veți întrebă, ce răutate ar fi fost în acești copii mici de au fost așa aspru pedepsiți. Apoi ei au fost uciși, pentru a fi pedepsiți în chipul acesta părinții lor, cari în nemărginita lor iubire cătră copii, au uitat a se îngriji de creșterea lor, trecându-le cu vederea azi o greșală mică, mâne una mare. Câți părinți sunt pedepsiți și azi prin copiii lor, fiindcă nu s'au îngrijit, să-i crească în cumpătare și frică de Dumnezeu.

Așa ceva putem vedea și în satul nostru. Mi-s'a dat ocaziune, să văd copii mici adunați la jocuri, cari văzând, câte un cerșitor, babă sau moș, începură a strigă după el, a arunca cu petri și ai înjură în chipul cel mai scârbos. Părinții, îi văd, dar nu numai că le trece cu vederea fapta lor, dar să pun și răd de ce știe face micuțul lor. Dar amarnic se va răsbună răsul lor. Când sunt mici nu le bagă în seamă faptele lor,

și nu-i ține în frâu, iar când sunt mari, ar vrea să-i ferească de faptele lor rele, dar acum nu mai au nici o putere asupra lor, iar ei își fac de cap. Din aceștia să crească oamenii cei hulitori, bătauși și ucigași, soartea cărora este aspru pedepsită nu numai în sf. scriptură, ci și în viața aceasta. Și vai, de viața părinților, cari ajung a-și vedea copiii prin temnițe sau în furci. Mai departe nu arare ori vedem pe câte un tată cum deprinde din copilărie pe fiii săi cu otrava băuturii, parte pentru a-i întări, după ei, parte pentru a arăta altora, ce știe face băiatul său deși e mic. Nu sunt rare cazurile, când mamele pun în loc de laptele din peptul lor, sticluța cu rachiu. Urmările acestor fapte le puteți vedea cu ochii. Când a fost mic l'ați imbiat, acum când e mare și mai tare ca tine te bate, să-i dai, ba te și omoară. Numai în zilele trecute am cetit, că un fecior, bețiv de frunte și schilav în urma vieții destrăbălate, ce a dus-o, și-a omorât părinții pentru a ajunge mai iute la avere și să poată petrece mai liniștit. Dar pedeapsa lui Dumnezeu n'a întârziat și lumea, judecătorii l-au judecat la moarte prin ștreang. Iată la ce duce creșterea cea rea. Nu într'o zi s'a făcut acest om, bețiv și ucigaș, ci de mic sub paza și ochii părinților săi și uitați ce pățiră cu toții. În fine ce gândiți, oare nu-i rușinea noastră și aceea, că din 25 feciori, câți s'au prezentat la asentări în anul acesta nici unul să nu fie bun a purta o pușcă în mână? Unde sunt feciorii cei voinici și soldații bravi de odinioară, floarea și mândria satelor noastre și a poporului românesc? Sunt înmormântați în casele destrăbălărilor și a distrugerii trupului. Iată-ne decăzuți trupește și morți sufletește. Iată urmarea creșterii de azi. Solomon zice: „Pruncul, cei ce umblă după voia sa, rușinează pe părinții săi“, un adevăr, care și azi strălucește în toată splendoarea sa.

Pentru aceea începeți a înfrâna și conduce pe copiii vostri de micuți în celea bune. Nu-i lăsați în ceata trândavilor, destrăbălăților și a bețivilor. Nu-i cruțați, în greșalele lor, căci din acestea să fac patimile, cari duc omul la păcatele celea mari. Calcăți pe iubirea părintească, când vezi copilul făcând lucru rău, deși nu știe, și-l pedepsește, căci și aurul prin foc să lămurește. Da-ți-le o creștere adevărată în duhul creștinesc. Apropiati-i de voia lui Dumnezeu, izvorul vieții adevărate și rădăcina atot ce e bun. Deci ori câte datorințe vei avea, cu cari îți cheltuești timpul, dacă vei lipsi dela datorința ce o ai către fiii tăi, nu te vei putea desvinovăți nici înaintea lui Dumnezeu, căci el a pus între celea dintâiu datorințe, pe cea a creșterii bune a copiilor.

Fraților, dacă doriți, ceea ce și trebuie să doriți, să vedeți copiii vostri, feciori voinici, sănătoși și frumoși trupește, iar sufletește inimoși și nefățarnici, copii buni, să vă trudiți a-i face așa, căci voi sunteți cârma lor, în mâna voastră este puterea lor și o puteți face cu ușurință deplină. Din viețile sfinților putem vedea, că și ei au fost oameni cu trupuri, ca și noi, dar au avut părinți buni, cari le-au dat o creștere aleasă, de mici i-au deprins a face, ce este frumos, bine și plăcut, iar când au fost mari cu ușurință au împlinit cuvintele Mântuitorului și a-l urmă. Pentru aceea lucrați cu trageră de inimă pentru ajungerea scopului măreț de a vedea pe fiii vostri zidire luminoasă a adevărului, binelui și dreptății spre binele lor și liniștea noastră sufletească. Amin!

Ioan Hărăduțu.

Paradisul librarilor.

Norvegia nu are de cât 2 milioane locuitori și cu toate acestea, din punctul de vedere al comerțului librăriei poate să stea printre cele dintâi state din lume. D. W. H. Arnold, un librar american a spus cu dreptate la asociația librarilor americani, că Norvegia este „paradisul librarilor“.

Poate din cauză că în Norvegia sunt puțini bogătași, dar nu există săraci, școalele publice sunt numeroase și contribuie mult aceasta la prosperitatea librăriiilor. Aproape nu e om să nu știe carte și până și băieții cari conduc trăsurile excursioniștilor, au în buzunarul lor câte o carte.

Comerțul librăriei în Norvegia e organizat așa că nu sunt expuși librării la riscuri și pot să dea redevențe bune și editorilor și autorilor.

Sunt trei organizațiuni comerciale, a editorilor, a librarilor și a librăriiilor din provincii.

Candidatul care vrea să se facă librar se adresează unui consiliu compus din membrii celor trei asociațiunii. Un tânăr de 18 ani poate să devie librar la 13 ani: patru ani e ucenic, 8 ani e funcționar. Trebuie însă să dovedească că se pricepe la cărți și că are capital. Numai așa i-se dă autorizarea.

Un oraș de 8000 locuitori are cel mult doi librari; Molde, un oraș cu 2000 locuitori, are un singur librar, Alesund, cu 14000 locuitori are trei librari. Astfel chestiunea concurenței este înlăturată.

Cum să citești?

E foarte ușor să dai povețe după ce ai trăit câțiva zeci de ani, e mai greu însă să le ascuți când ești încă un adolescent, când mintea-ți curioasă voește să cunoască totul, chiar fără înțelepciunea unei discipline.

Mă vor iertă cetitorii dacă le voi vorbi de câteva amintiri personale, mi se pare însă că ar interesă, dacă nu pe cei care știu ce să citească, dar cel puțin pe cei care vor să citească, cei care au acum vârsta adolescenței.

Ca mulți alții, citeam tot ce-mi cădea în mână și mărturisesc, că bine mi-ar fi prins un sfătuitor mai în vârstă, care să-mi fi evitat citirea multor cărți ce nu pot să aducă nici un folos.

Am petrecut câțiva ani în Craiova până la terminarea liceului. Pe acea vreme erau vre-o două librării numai, aceea a lui Samitca și aceea a lui Benvenisti.

Cea dintâi eră mai bogată în cărți și de și nu ocoleam pe cea de a doua, la Samitca însă veneau mai mulți dintre acei cari adorau cărțile căci acolo se găseau mai multe cărți, Prin Samitca mi-am comandat primele cărți de astronomie, ba și prima lunetă astronomică. Dar nu numai astronomia mă interesă pe atunci, ci întreaga literatură. Eră pe vremea când își publică unul după altul romanele sale sgomotoase Emile Zola, când apăreau regulat scrieri noi ale lui Alphonse Daudet, Guy de Maupassant, Pierre Loti, Jules Lemaitre, Anatole France, Edmond de Goncourt, frații Rosny, frații Marguerite, când se iscuse faimoasa ceartă literară-științifică între cei care declarau că știința a dat faliment și între cei care o apărau, pe vremea când în București, ceva mai târziu se discută arta pentru artă și arta cu tendințe.

Intr'o seară, foietând câteva cărți în librăria Samitca, mă întâlnesc cu Traian Demetrescu. El eră Ci-neva, eră un poet, un om ce se ridicase de-aupra

celorlalți. Grigore Pencioiu, bunul lui prieten, mi-l recomandase odată și mă ținea minte. Uitându-se la scrierile moderne ce le foiletam, se așeză pe un scaun și potrivindu-și ochelarii îmi ținu o mică conferință de modul cum trebuia să citesc.

— Nu, nu cu otrava aceasta dulce a literaturii moderne trebuie să înceapă un tânăr, eu dacă ar fi să reîncep să citesc a și procedă metodic. A-și debută cu Iliada și Odiseia și a-și citi pe toți clasicii greci și latini, bine înțeles, traduși într-o limbă mai puțin încurcată, mai modernă. Ași începe apoi cu literatura franceză, cu cronicarii, dela Villehardouin până la începuturile poeziei, așa citi mult-mult, așa studia pe toți scriitorii de pe timpul lui Ludovic al XIV-lea și așa așa pricepe mai bine revolta literară și filosofică ce a precedat revoluția, așa pricepe evoluțiunea literaturilor tuturor țărilor, așa înțelege admirabil pe romantici și în sfârșit pe naturalști.

Traian Demetrescu învățase numai vre-o trei clase de liceu, e drept, dar ar fi păcat să se creadă că acest poet delicat, ale cărui versuri și acum pot fi citite cu plăcere, nu avea o cultură, cel puțin pe cea literară.

Dacă nu procedase metodic, cu ordine, apoi spiritul lui curios, îl făcuse să-și întoarcă privirile și spre clasici.

Știu aceasta de oarece cu puțin înainte de a muri, el și-a vândut biblioteca sa librăriei Benvenisti, care a pus-o la dispoziția celor cari voiau să citească. Nu erau mulți, dar toți cei care ne-am folosit de acea bibliotecă o vom păstra o veșnică recunoștință poetului. După cărțile din bibliotecă poți să cunoști sufletul unui om. În acest caz pot spune că am cunoscut și eu sufletul lui Traian Demetrescu. Biblioteca lui era formată din cele mai interesante scrieri literare, critice și filosofice. Versurile lui Guyau îl făcuseră de sigur să înțeleagă și filosofia acestui tânăr răpit prea de vreme și prea crud de pe planeta noastră. Prietenia lui Guyau cu Fouillée a făcut pe Traian Demetrescu să citească și scrierile filosofice ale acestuia. Dar cele mai multe dintre volumele bibliotecii aceleia erau semnate de scriitorii de seamă despre care am vorbit mai sus. Găseai însemnările cititorului în mai toate cărțile, un rând, sau o strofă dintr'un volum al lui Haraucourt, imagini splendide din sonetele lui Hérédia, sau din poemele budistului Leconte de Lisle etc.

Trăise ani de zile în societatea cea mai aleasă, cea mai distinsă, în societatea celor mai de seamă cugetători și artiști ai veacului său.

În camera cu tavanul jos ce-i servea de bibliotecă, odaie de dormit și de lucru, convorbise ani de zile cu romancieri, poeți, filosofi și critici literari, având o deosebită atracțiune spre cei care cântau pe umili și ofensați, ca Dostoiewski, Coppée, Tolstoi, pe cei care făureau versuri sonore, pe cei care căutau să descifreze enigme sufletești.

Nu l-am plâns nici odată că nu a învățat de cât trei clase de liceu, mai ales de când știu, că e foarte ușor în ziua de azi să te lauzi și cu teze de doctorat în litere și filosofie pe care nu tu le-ai scris.

Dacă Traian Demetrescu a avut o consolare, apoi nu a avut-o de cât pe aceea a cărților, cărora nu li-se va putea înă nici odată titlul lor de adevărați prieteni ai omului.

Vârsta și împrejurările, pot să te îndrepte aiurea, să uiți pe vechii prieteni, dar pe cei noi, tot dintre cărți li vei alege și apoi, la drept vorbind, nici pe cei vechi nu poți să-i uiți cu totul, lor le datorești cultura

pe care o ai, o parte din mintea și din sufletul tău de azi.

Citiți ceea ce vă place, e indiferent ce; dacă aveți instincte rele, nimeni nu vi le va schimba și apoi răul cel mai mare, nu altora îl veți face. Pedagogia nu e decât bunul simț codificat, cine nu are bunul simț nu-l va putea căpăta.

Cei cu mintea sănătoasă, en creerul echilibrat își vor întocmi singuri metoda de a citi, căci după ce ai citit tot ce se putea citi, după ce ți-ai săturat sufletul și ochii de toate imaginile, de toată intensitatea vieții, singur vei pune ordine în tot ceea ce ai citit.

Sunt cărți ce nu ar trebui citite, e drept, dar dacă ți-au căzut în mână vei ști cel puțin să le îndepărtezi din mâinile altora.

V. A.

Despre cărți

dela începutul lor până acum.

Nimic nu a venit de-a gata pe lumea aceasta, ci a urmat legile naturii, a evoluat. Cartea a evoluat și ea, dela cărămizile cu inscripții, scrisori și documente de pe vremea babilonenilor, până la cele mai elegante ediții moderne.

La început nici titlu nu există. Abia în 1470, Arnold Hoernen a tipărit pe o foaie separată un paragraf de nouă rânduri cu titlu, care bine înțeles era cam lung.

În urmă a început împodobirea titlurilor cu vignete. Primele cărți nu aveau paginile numerotate, tot Hoernen, în 1471 a făcut aceasta inovație. Prefața, Introducția etc., tot numerotate însă rămăseseră și abia în zilele noastre a început să se numeroteze cu cifre romane.

Obiceiul de a se începe frazele primelor capitole cu litere mari a fost luat de Fust și Schöffer în 1457.

Literele capitale decorative au fost întrebuițate din 1490.

Ilustrații în text au fost întrebuițate pentru prima oară de Albrecht Pfister din Bamberg din 1461.

În veacul al 15-lea toate cărțile erau tipărite în-folio, sau în-cuarto, iar în 1501 Aldus a popularizat formatul în-octave, publicând o serie de ediții ale clasicii în acest format. În 1532, Sebastian Gyphius a întrebuițat formatul sexto-decimos, cartea ale cărei coli formate din 16 pagini.

Azi s'a ajuns și la miniaturi de câțiva centimetri.

Ilustrarea cărților.

Arta de a ilustra cărțile cu gravuri datează din 1423, când pentru prima oară s'au sculptat clișeuri în lemn, reprezentând pe sfântul Cristopher.

Eră o pagină separată.

În urmă au fost ilustrate: *Syntax* de Aelius Donatus și *Speculum Humanae Salvationis*, o scriere cu perceptive religioase.

Au apărut mai târziu *Biblia Pauperum*, *Ars Moriendi*, *Ars memorandi*.

În Anglia, primul tipograf care a introdus ilustrațiile în text a fost William Caxton și prima carte purtă titlul de *Parvus et Magnus Catho*, care a apărut la 1481.

Michael Wohlgemuth a fost un gravor faimos, care a ilustrat *Apocalipsul*, *Viața Fecioarei Maria*, etc.,

urmat apoi de Lucas Cranach, Hans Burgkmair, Hans Schäuflin și Hans Holbein, ultimul cunoscut prin faimosul său „Dans macabru“.

În urmă, arta gravurei a declinat în Germania, Franța și Italia, reînviind în Anglia cu Tomas Berwick, care a ilustrat „Istoria patrupedelor“ (1790) și „Istoria păsărilor din Britania“ (1797—1804).

În 1796 s'a inventat încă litografia, care a dat o mare dezvoltare cărților ilustrate făcându-le și mai ieftine, deci la îndemâna tuturor.

În prezent e în uz fotogravura, zincografia, cu ajutorul cărora întregul proces al producerii clișeurilor e pur mecanic.

Mulțămită publică.

Tuturor marinimoșilor donatori, cari au concurs cu obolul lor la ajutorarea sfintei bisericești gr. ort. rom. din Vinga, le aducem în numele comunei bisericești cele mai ferbinte mulțumite, și rugăm pe atotputernicul Dumnezeu ca jertfa lor să li-o răsplătească înmii.

La apelul nostru lansat sub Nrul 78/1913 au binevoit a contribui următorii:

1. *Venerabilul Consistor diecezan din Arad 200 cor.*
2. *Timișana institut de credit și economii Timișoara 100 cor.*

3. *Prima casă de păstrare din Vinga 50 cor.*

4. *Filiala din Vinga a băncii „Délmagyarország“ 10 cor.*

5. *Orașul Vinga ajutor 1000 cor.*

6. *Din orașul Vinga s'a colectat suma de 271 cor. 90 fil.*

7. *Georgie Miuț din Vinga a colectat în America dela: Georgie Miuț 50 cor. 04 fil. Mitru Miuț 10 cor. Teresca Miuț 10 cor. Dimitrie Stein din Monostur 5 cor. Rada Stoici din Fenlac 5 cor. Anton Dupeza, Anton Romanov, Georgie Meszkin, Anton Nofkin, Savu Boszilkov, Petru Csulyák, Petru Manusov, Lazar Francseskov, Iosif Nagy, soția lui Anton Nofkin, Gașpar Fermendzsin, Petru Manusov, Iacob Bunyov, Nicolae Tatarlia, Stefan Vekov (creful), Georgie Iancsiv, Francisc Csokán, Georgie Dermendzin, Petru Kalikin, Nicolae Dermendzin, Ioan Angyelov câte 5 cor. Luca Lillin 2 cor. 50 fil. Giura Rajkov din Bulgaria 5 cor. Neța Stojanov 2 cor. 50 fil. Miku Bratô 50 fil. Georgie Csulyák, Slav Romanov, Sofron Nicola, Maria Koșpendity, Dimitrie Boszilkov din Vinga câte 2 cor. 50 fil. Ioan Cando din Galiția 2 cor. 5 fil. Anton Bogdanov și soția, Bartul Manusov și soția câte 10 cor. Anton Romanov 2 cor. 50 fil. Francisc Csulyák 6 cor. Petru Dupeza 3 cor. Petru Fermendzin 3 cor. Marcu Rusinov 2 cor. 50 fil. Petru Necsov 3 cor. și Mihaiu Boliianțu din Lazumas 10 cor. De tot 263 cor. 04 fil.*

8. *Colecta din Sfta Mânăstire H.-Bodrog; P. Cuv. Sa Augustin Hamsea arhimandrit 15 cor.; de tot 15 cor.*

9. *Colecta din comuna Micălaca: Cu tasul în biserică 8 cor. 20 fil.*

10. *Nica Paiu din Monostur a colectat în America dela: Nica Paiu 6 cor.; Paia Paiu Monostur 5 cor.; Ioan Peica Fibiș 5 cor.; Ioan Fodor și Georgie Frenč din Fibiș câte 2 cor.; Ilie Birău Bărăteaz 10 cor.; Georgie Frâncu, Nica Subu Felnac câte 2 cor. 50 fil.; Ioan Miuț și Ioan Nițilov, Georgie Păscariu și Teodor Oțel câte 1 cor. 25 fil.; Georgie Sain Fibiș 5 cor.; Iova Gruin Monostur 5 cor.; Vlada Cocioban și Petru Cocioban Monostur câte 2 cor. 50 fil.; Ilia Nedici și*

Danița Nedici Monostur câte 2 cor. 50 fil.; de tot a colectat 60 cor.

11. *Petru Bogdanov din Vinga a colectat dela: Petru Bogdanov 100 cor.; Iordan Czvetco Arad 100 cor.; Stefan Tanasov Szarvas 10 cor.; Dimitrie Costovici Bihar-Szent-András 40 cor.; Andreiu Bogdanov Ciaba 80 cor.; de tot 330 cor.*

12. *Colecta din comuna Monostur: Ioan Popa preot 6 cor.; văd. Sida Stamorean, Elisabeta Medianțu, Sava Futiu, Sima Simin câte 1 cor.; Atanasie Berghin, Nica Chirin câte 2 cor.; Paia Miloș, Sima Stochin, Georgie Orădan, Cuzman Iconov, Ioan Petrovici, Draguța Todorov, Neta Simin, George Simin, Sava Simin, Nincu Bergin, Stefan Schelean, Mita Pitariu, Arcadie Christin, Petru Olariu și soția, Acsentie Savulov, Sima Gruin iun., Vasilie Cărăbaș, Stefan Stochin, Eremie Ardelean inv. câte 1 cor.; Obrad Toșin, Creia Cuzmanov câte 80 fil.; Iova Sârbu, Rada Iconov și Paia Bumbu câte 60 fil.; Lazar Baci, Anta Paiu, Paia Istvan, Iova Gruin, Isa Dein, Floare Dein, Iacob Todorov sen., Nina Todorov și Vladimir Babici câte 50 fil.; Chenta Sălăgian, Mita Dein, Nincu Savin, Arcadie Todorov, Mia Stein, Floare Gruin, Marița Putiu, Nica Adam și Nincu Savulov sen., câte 40 fil.; Vlada Baci 30 fil.; Stefan Paiu, Trăian Paiu, Paia Gligorov, Lacha Doidovici, Mia Sărdineanț, Roda Hidioșan, Sava Bumbu, Geogle Stojan, Jiva Bodin, Lacha Bodin, Jiva Dein, Partenie Todorov, Mita Savulov, Tănasi Cărăneanțu, Sfeia Barzin, Andreiu Țieran, Lazar Chirin, Marta Fărăcaș și Rada Savulov câte 20 fil.; Georgie Inovan și Vlada Luchin câte 10 fil.; Biserica gr.-ort. rom. din Monostur 20 cor.; de tot 68 cor. 80 fil.*

13. *Georgie Muntean din Vinga a colectat în America dela: Ioan Funariu Sănmiclăuș 3 cor.; Pantilie Ciolac Nagykomlos 1 cor. 12 fil.; Georgie Petcu Fenlac 5 cor.; Saveta Bouar Zadorlac 5 cor.; Gița Muntean 10 cor.; Tirca Muntean 5 cor.; Alexandru Iacoban și Ioan Groza Chișoroszin câte 2 cor. 50 fil.; Văsălie Oprea Sănmiclăuș 5 cor.; Georgie Muntean din Vinga 21 cor. 38 fil.; de tot 60 cor.*

14. *Georgie Miuț a II-a colectă în America dela: Georgie Miuț 20 cor.; Manusov Bartul, Iosif Dupeza iun., Anton Bogdanov din Vinga câte 10 cor.; Giura Rajkov Bulgaria 10 cor.; Mihaiu Boliianțu Lazunaș 10 cor.; Petru Sebev, Petru Balindov Vinga, Ioan Szilágyi, Nicolae Genoff, Nicolae Tatarlia, Petru Manusov, Anton Bunyov, Petru Necsov, Mihaiu Balindov, Petru Manusov câte 5 cor.; Anton Dupeza, Anton Romanov, Sofronie Bartuloff, Anton Bartulov, Maria Koșpendity, Francisc Stojanov, Francisc Kalikin, Petru Csulyák câte 2 cor. 50 fil.; de tot 140 cor.*

15. *Nicolae Rista grădinar din Vinga 20 cor.*

16. *Petru Gașpar măiestru din Vinga 10 cor.*

17. *Dimitrie Petcovici măiestru din Vinga 50 cor.*

18. *Colecta din comuna Bărăteaz dela: Nicolae Crișmariu preot 10 cor.; Georgie Bășăneanțu, Vichentie Candea economi, Moisă Pepa inv. penz. câte 2 cor.; Eutim. I. Sărafolean inv., George Nicolescu epitrop, Zamfir Jucu econom câte 1 cor.; Discul st. bisericești 5 cor. 50 fil. și Maria Miculescu 2 cor.; de tot 26 cor. 50 fil.*

19. *Colecta din Timișoara-Elisabetin dela: Gavriil Selagian preot 2 cor.; Gheorgie Ioanovici inv., Nicolae Jianu, Ioan Munereșan, Nicolae Rancea, Maria Păpălăgă, Pisica câte 1 cor.; Aron Ilovits, Eftimie Gruici câte 40 fil.; cu tasul în biserică 3 cor. 58 fil.; de tot 12 cor. 38 fil.*

20. *Colecta din comuna Cil dela: Ioan Ancutău, Igna Dărău, Togyer Rada, Ioan Ancatau, Ilie Ancutău*

câte 20 fil.; Miron Margea, Ilie Ancățau, Ioan Dăren, Iosif Barbatein și Igna Ancățau câte 10 fil.; detras porto de 10 fil.; rămâne de tot 1 cor. 40 fil.

21. *Colecta din comuna Cuveșdia dela:* Sfta Biserica 5 cor.

22. *Colecta din comuna Măderat dela:* Petru Borlea preot 1 cor.; Georgie Frățilă, Georgie Tătar, Ioan Petica, George Chismore, Petru Popa Iacob câte 50 fil.; Buda Petru 60 fil.; de tot 4 cor. 10 fil.

23. *Colecta din comuna Troaş dela:* Pavel Văcașan preot 50 fil.; Mihail Mureșan, Teodor Popa câte 40 fil.; Iosif Dragoș 20 fil.; Seodor Lupan, Pavel Leric, Simion Oprea, Petra Jărcași, Crina Dragon, Lazar Oprea, Ananie Răgulași, Aron Iacob, Pavel Cristi și Ioan Gie câte 10 fil.; Detrăgând porto 10 fil.; rămâne 2 cor. 40 fil.

24. *Colecta din comuna Parța dsla:* Ioan Russu paroh 3 cor.; Maria Russu soție de preot, Antonela Russu fiică de preot, Tiberiu I. C. Russu fiu de preot Sfânta Biserica gr.-or., Simeon Voica econom, familia lui Simion Voica, Tănăsie Bărlovan, Georgie Olar inv., Octavian Filip, George Ardelean, Adam Bulzu, Vasilie Jurca câte 1 cor.; Cu tasul în biserică 92 fil.; Moisa Popoviciu și Tănăsie Caza câte 80 fil.; Iosa Secoșan, Iovan Flori câte 40 fil.; Stefan Milovan și Stana Milovan câte 30 fil.; de tot 18 cor. 92 fil.

25. *Colecta din comuna Seceani dela:* George Rusu paroh, Vasilie Roman paroh câte 3 cor.; Georgie Cioca inv., Petru Trailescu inv., Emanuil Ardelean, Mariș Milan, Nicolae Covaciu, Iulian Coșa, Aron Lechi, Ioan Aiudan, Ioan Raini câte 1 cor.; Ioan Arsi 1 cor. 40 fil.; Dimitrie Andriș și Aurora Zorlențan câte 60 fil.; Iuliana Mariș, Simina Mariș, Milan Mariș, Saveta Mariș câte 50 fil.; Ambrosie Albu, Sabina Roman, Nicolae Stoi câte 40 fil.; Moisa Păcurariu 30 fil.; dela Sfta Biserica 10 cor.; de tot 31 cor. 10 fil.

26. *Colecta din comuna Husasău (comit Bihor) dela:* Ioan Buđiu preot 1 cor.; Emilia Buđiu n. Selegean soție de preot 2 cor.; Revoczy Károly notar 2 cor.; Ioan Vaida preot emerit 1 cor.; de tot 6 cor.

27. *Colecta din comuna Groși (comit. Timiș) dela:* Samson Crista, Valeria Bucur câte 40 fil.; Georgie Bireu, Maria Crista, Maria Bucur, Ilie Miclău, Ana Drăgan, Ioachim Prunari și Eftimie Câmpian câte 20 fil.; Sălăgie Câmpian, Simeon Prunari și Maria Bireu câte 10 fil.; de tot 2 cor. 50 fil.

28. *Dr. Traian Șincay a colectat dela:* Dr. Traian Șincay adv. Vinga 50 cor.; Lucia Dr. Șincay 20 cor.; vād. Silvia Feier 5 cor.; Dimitrie Pipoș 1 cor.; Dr. Burdan 2 cor.; P. T. 20 fil.; Dr. Veliei 1 cor.; Dr. Bontescu 1 cor.; de tot 80 cor. 20 fil.

29. *Aurora Cimponeriu fiică de preot din Vinga dăruește suma de 44 cor.*

Exprimându-ne încă odată adânc simțitele noastre mulțumiri tuturor dăruitorilor marinișoși, ne subsemnăm: In numele comunei bisericesti.

Petru Cimponeriu
paroh, preș. com. par.

Dimitrie Stoian
epitrop bisericesc.

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și recvizite bisericesti (potire, disc, steluță, cruci, candelă, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Basmul spiritului.

Satana, împăratul Tartarului, împănase Pământul cu diavoli, oaste nevăzută câtă fruză și iarbă. Fiecare om avea la dreapta lui pe îngerul bun, păzitor, îndemnându-l pe calea cea bună; la stânga eră nelipsit un diavol, zorind bietul suflet cu tot soiul de patimi și fărădelegi: luptă de zi și noapte, între păcat și bine. Mai mare peste armata diavolească eră Scaraoschi.

A nevoe de cărmuit atâta pusderie de drăcușori, leneși, tehui și mincinoși! Pedepse, imbunări nu folosiau nimic. Din ce în ce tot mai mult ingerii buni eșiau biruitori.

Azi așa, mâine așa, un veac, două, trei, Scaraoschi la urmă, se luă pe gânduri. Impingea el omeni-rea la răsboae, aducea holeră și ciumă, presură zizanie și zavastie între oameni; gâlceavă între părinți și fii, între frați și surori. Cu toate astea, numărul păcătoșilor, sta pe loc, uneori chiar da îndărăpt.

Nu trecea zi nici minută să nu-i vie înainte sute de draci, schilozi, isgoniți și alungați de ingerii buni.

„De merge tot tot așa“, se gândi Scaraoschi, „o să mă'ntorn la Tartar fără ostași. Ce va zice Satana?! Vai de coarnele și de coada mea!“

Petrece Scaraoschi nopți albe, pline de griji. Cu mintea lui întunecată sfredeliă văzduhul, câtă prin veacuri, ce ar face să nu iasă bătut. Toate născocirile lui nătânge se topeau însă cum se topește ceara la foc, în fața atotpulerniciei ingerilor.

Intr'o noapte, cum nu i-se lipea somnul de ochii lui de cărbune aprins, o luă razna prin văzduh, să vază ce fac drăcușorii: nu cumva s'au dat și ei la rele și la blăstămății. Unde eră zare luminoasă, își vâră coada. Iei un copil bolnav, dincolo un bătrân trage de moarte; în alt loc un tânăr gata să plece de veci, lăsând în urmă cea mai amară jale. Diavolul mormăe năcăjit: „Vechituri și iar vechituri! Cu d'al de astea, curând urmă nu rămâne pe Pământ din împărăția lui Satana“.

Tot împingând văzduhul cu coarnele, numai ce vede la o casă singuratică eșind fum pe coș. Se uită pe gaura chei: în lăuntru un bătrân storcea tot felul de zămuri, le fierbea și le amestecă, „Ha! Ha! Ha! încă unul care caută apa vieții. Prostie! Ce i-or folosi o sută ori o mie de ani chinuiți?“

Aci diavolul se lovi cu palma peste coarne: „Vezi? Privind un prost, poți ades da de lucruri minunate. Ce-ar fi, dacă l-ași ajută să facă o băutură gustoasă, care să pară dădătoare de putere, de veselie și de fericire; dar care, în sinea ei, să aibă darul de a împinge pe om la fărădelegi, la ticăloșie și pieire nu numai a lui, dar chiar a neamului întreg?“

Se dete de trei ori peste cap șchimbă, în tânăr ca de vre-o trei-spre-zece ani, se arată bătrânului. „Ce trăbulești, moșule, aci în puterea nopței? O viață ai lucrat fără isbândă! Apa vieții? Ce să faci cu ea? Hai mai bine să te ajut eu să afli fericirea vieții. O zi să trăești, dar să te simți vesel. Băutura mea se capătă din orice zeamă de fructe, din orice zeamă de fructe, din orice plămădă dospită. Incălzește-o bine, trece-o apoi prin fevii reci și vei capătă apa fericirei, a bucuriei, a mulțămirei, ceea ce nu dau nici bogăția nici măririle lumii. Vei aduce veselie în coliba săracului ca și în palatele celor bogăți“.

Din clipa aceea s'a născocit spiritul. Nu târzie vreme, isprăvile apei diavolești se lăfiră peste tot pământul. Atunci Scaraoschi își adună drăcușorii și le zise: „De-acum, leneșilor, zăluzilor și nemernicilor, vă

puteți odihni. Am găsit cine să vă înlocuiască! Pieriți în Tartar, că v'ajung și eu". Eră atâta amar de pojidie drăcesc, de se întunecă și noaptea de negrețta lor, când s'au adunat. O răceală de ghiță se lăsă după ei. Tartorul s'a cutremurat ca de furtună.

Scaraoschi, însă, se opri smirna în fața tronului negru ca smoala al lui Satana.

Satana scrâșni încrunțat: „Pe seama cui lăsași, ticălosule, seminția lui Adam?” „S'trăiți, neîndurate stăpâne, ne-a ajuns dor de locașul întunerecului. Diavoli obosiți, nu mai făceau ispravă”.

Satana, cu spume la gură, se repezi urlând la Scaraoschi”.

— Mișelule, te-ai dat bătut?!

— Nu, Măria ta, mi-am făcut un înlocuitor vrednic.

— Nebuniși, ticălosule? Cine poate fi mai vrednic decât mine și tine? Vorbește răspicat, nu însăilă minciuni.

— Am născocit o băutură mai diavolească de cât cel mai dibaciu diavol. De noi, oamenii fug, de-și scot ochii; se apără cu icoane și cruci, cu aghiazmă și tămâe. Momelele noastre nu le mai ascultă. La cea mai mică șoaptă, îi auzi: „Piei, drace! Cruce de aur!” Și tu, Aghiufă, Nichiduță, n'ai ce face. Pui codița suptuară și p'aci, ți-e drumul. Eram desnădejduit. Pe fiecare zi trecerea drăcușorilor scădea. Ca slugă credincioasă mă sbăteam fel și chip ce să fac să nu te supăr. Și am născocit o băutură așa de ademenitoare și de ispravă, în cât își dă omul paraua de anafură, pâinea din gura copiilor, cămașa de pe el, numai s'o cumpere.

— Ai nebunit, sărmane Scaraoschi, cu fleacuri și băuturi băbești, cu farmece vrăjitorești vrei tu să lupți împotriva cetelor de îngeri?

— Eu, întunecate, nu sunt nebun; dar, ca toate descoperirile mari, și a mea, pare, la început, nebunie goală. Aibi numai răbdare, de ascultă. Băutura asta e împede ca lacrima și nesățioasă ca Tartorul. Un pahar, două, trei. De ce bei, de ce-ai mai bea. Omul din bun teafăr își pierde mintea; întâiu e vesel, pe urmă înjură, bate, omoară, nu numai pe străini, dar chiar pe ai lui! Din tată și soț duios, se preface în călău. Să-l închiză nu se poate, fiind c'adoua zi, când nu bea, pare teafăr. N'ai nevoie să-i șoptești: „Ucide! Fură! Inșală! Fii mișelul mișelilor!” Nimic. Tote astea le face băutura din sticla și din butoiul cărciumarilor. Și noi, dracii, acuma suntem basma curată. Se face o moarte de om, nu mai zice: „Dracul l-a împins”, ci că eră beat. În sticlă stă fărădelegea, stă nebunia, sărăcia, minciuna și toate ticăloșiile, de cari mă rușinez să le povestesc întunecimei voastre. Născocirea mea va pustii Pământul, va stinge lifta omenească și va aduce pe toți la picioarele tale. E cea mai mare faptă diavolească. O singură dată am bătut și eu. Eră cât pe ce să mă prefac din diavol în om.

— Minți!! strigă Satana de se cutremură tot iadul.

— Incalecă și hai să vezi.

Și l'a purtat pe Satana pe la toate locurile desfrăului și ticăloșiilor omenești, pe la spitale și ospicii de nebuni, de epileptici și idioți. L'a dus la închisorile tiesite de hoți; l'a dus prin colibele sărace, pline de lipsuri: copiii, schilozi; femeile ofilite înainte de vreme. Intr'un loc bărbatul își călcă în picioare soția; în altul, tatăl scosese cuțitul să-și junghie fetița.

Satana, îngrozit, începă să țipe: „Ajunge, Scaraoschi! Nici o putere drăcească nu eră în stare să aibă atâta ademenire”.

Dar Scaraoschi se făcea surd.

— Privește colo: femeea care-și bocește copilul. Cinci i-au murit pân' acum. Bunicul, un bețiv, tatăl al doitea și femeea nu duce la ureche. Semănța lor e otrăvită.

— Și cum se numește băutura asta diavolească?

— Are multe nume, dar una e în toate, precum toate sunt în una. *Spirt*, adică *spiritus*, suflet. Dar un suflet rău. De-acum putem fi liniștiți. Miliarde de lei sunt băgate în fabricile de spirt; milioane de oameni lucrează și trăesc din fabricarea lui și statele înseși sunt în slujba mea. Bună parte din bugetul lor se razimă pe taxele aduse de băutură. Voind să înfrâneze beția, au căzut în cursă.

Azi, dacă vr'un deștept s'ar încumetă a opri fabricarea băuturii mele, am avea revoluție. Mulțimea răsvrătită ar strigă: „Spirt! Spirt! Spirt”. Și nu pâine și jocuri ca pe vremea Romanilor. Oamenii beau zi și noapte. Beau la sănătate și boală; la veselie și la supărare. Se bea în coliba săracului ca să se înșele foamea și în palatul bogatului, ca să mistue bucatele prea multe.

De merge tot așa în curând iadul va fi plin, Pământul și raiu pustiu.

Satana îngrozit urlă:

— Ajunge! Iată zorile!

(Albina).

Sofia Nădejde.

CRONICA.

Deputații sinodali prețești din districtul consist. Arad. În cercul electoral *Arad*: Vasile Beleş; *Giula*: Roman Giorogariu; *Lipova*: Fabriciu Manoilă; *Timișoara*: Ioan Oprea; *Vinga*: Gheorghe Popovici; *Chisetău*: Gherasim Serb; *B. Comloș*: Mihaiu Păcățian; *Șiria*: Mihaiu Lucuția; *Boroșineu*: Ioan Georgia; *Chișineu*: Dr. Dimitrie Barbu; *Buteni*: Florian Roxin; *Radna*: Procopiu Givulescu; *Hălmagiu*: Cornel Lazar; *Birchiș*: Augustin Hamsea.

Concurse.

Pe baza concluzului Nr. 138/1915 a Venerabilului Consistor diecezan, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Groși** (Garassa) cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele condițiuni:

1. O sesiune parohială, parte la deal, parte șes, o parte arătură, iar alta parte fânaț.
2. Casa parohială, constătătoare din 2 odăi și cuină și grădină de legume.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.

Alesul va suportă singur toate dările publice după venitul parohial.

Parohia este de clasa a II-a, dar intrucât nu s'ar prezentă recurenți cvalificați pentru această clasă, se admit și recurenți cu clasificație pentru parohii de clasa a III-a.

Recursele, adresate comitetului parohial din Groși, ajustate regulamentar, sunt a se subșterne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr.-or. român din Mariaradna. Reflectanții vor avea a se prezenta în sfânta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Groși (Garassa) din ședința comitetului parohial ținută la 1/14 ian. 1915.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiterul Radnei.

—□—

1—3

Pe baza ordinului Venerat. Consistor din Oradea-mare de sub Nr. 109 B. 1915 pentru postul de capelan temporal din parohia Olce de clasa II se publică iarăși concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare.

Beneficiul parohial constă din:

1. Pământ arător de 28 cubule. 2. Birul dela 120 case câte 30 litri cucuruz. 3. Grădina parohială de 1 cubul. 4. Drept de pășunat pentru 8 vite și 5. Stolele îndatinate.

Din aceasta dotațiune alegândul capelan va beneficia de jumătate, având a-se îngriji de locuință, — fiind îndatorat a providea fără remunerare catehizarea școlărilor noștri de acolo.

Reflectanții, recursele lor adresate comitetului parohial din Olce au a-le înainta subscrisului în Feketegyörös, având în cutare duminică ori sârbătoare a se prezenta la sf. biserică de acolo, pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale și pentru a predică.

F. Girișiu la 10/23 Februarie 1915.

Petru Serbu,
protopop.

—□—

3—3

Cu aprobarea de sub Nr. 167 B. 1915 a Venerat. Consistoriu orădan pentru parohia vacantă Rohani de clasa II se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare.

Dotațiunea constă din:

1. Pământ parohial de 15 jughere. 2. 8 holde pășunat pentru 15 vite. 4. Intravilanul parohial. 4. Birul preoțesc dela 82 cași câte una măsură cereale ($\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucuruz). 5. Stolele îndatinate statorite de comitetul parohial. 6. Intregirea dotațiunii dela stat. De locuință se va îngriji alesul preot, care le va providea și catehizarea elevilor ortodocși dela școala primară de acolo fără altă remunerațiune.

Reflectanții la aceasta parohie au a-și înainta recursele lor adresate comitetului parohial din Rohani la oficiul protopopesc în Feketegyörös; având până la alegere a se prezontă în cutare duminică ori sârbă-

toare la sf. biserică de acolo pentru a cântă, ori celebră și cueântă.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

3—3

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-

cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.

Potcapia, din catifea 7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.

CARȚI BISERICEȘTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul . .	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11·50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.